

[Schmidt.]

Tanke, der nu er kommet frem, at der muligvis kunde opnaas noget bedre, noget renere Linier paa dette ene Grundlag: Privatskolen, er i mange Retninger for fristende for mig til, at jeg helt skulde kunne slippe den. Jeg vil da endnu en Gang prøve paa at præcisere mit Standpunkt angaaende Privatskoler og gentage, hvad jeg sagde om, at de er et nødvendigt Led i vore Skolekrav. Vi er ikke Privatfolk, og Privatskoler oprettes dog af Privatfolk, der har private Ønsker. Det er jo let at se, at vi ikke er Privatfolk, thi her er Tale om hele Folkegruppens Ønske, fordi det er dens Livsinteresse, og dermed er det allerede klart, at det ikke er private Skoler i almindelig Forstand, men det er Skoler, som er et nødvendigt Led, ja, i Grunden en Slags offentlig Skole. Jeg har allerede sagt, at man bedst ordner disse Skolers Forhold, idet man gør det hele til en Gren af den danske Statsforvaltning. Den danske Stat betroer os at ordne disse Sager, idet den siger: Det ligger bedst i Eders Hænder. Saa kommer ogsaa den private Skole — hvad enten man nu kalder den Privatskole eller ej — i Grunden til at bære Præg af den offentlige Skole, der forvaltes paa Statens Vegne. Det giver sig ogsaa Udtryk deri, at Staten saa giver et større Tilskud, i det mindste efter det, jeg foreslaar, og efter det, som ogsaa flere af Talerne har ment at kunne slutte sig til. Naar vi vil enes paa dette Omraade, er vi nødt til at forandre hele vor Synsmaade i denne Retning, ikke blot tale om Privatskole og offentlig Skole, men være klar over, at disse Privatskoler, der her forlanges, i Virkeligheden bærer Præg af at være offentlige Skoler. Jeg synes, at saa kunde det blive lettere for Socialdemokraterne ogsaa at slippe deres Betæneligheder overfor det.

Mit første Krav, som har været mit første og eneste i lang Tid, om tyske Skolekommissioner for tyske Skoler, vilde kunne være ordnet med det samme, naar vi fik det private Skolevæsen som Grundlag, men der er jo Tale om kommunale Skoler. Der var jo en Del af de ærede Ordførere, der godt kunde forstaa, at det var et rimeligt Krav, eller at der i det mindste kunde blive Tale om det. Man er ogsaa fra dansk Side blevet klar over, at det kan ligge i danske Interesser, som det er sagt af det ærede Medlem Hr. Holger Andersen; der blev saaledes gjort opmærksom paa, at der var Talsmænd for denne dobbelte Skolekommission: dansk i danske Skoler og tysk

i tyske Skoler, ogsaa dernede, f. Eks. en Mand som P. Gad. Man føler sig fra dansk Side trykket, hvor Flertallet i Skolekommissionen er tysk; man har en ubehagelig Fornemmelse af, at man ikke selv har Forvaltningen i Hænde, og at man ingen Sikkerhed har for, at der ikke sker Misbrug fra den anden Side. Det er man ikke glad for. Der er saaledes meget, der taler for at dele Skolekommissioner i tyske og danske, og naar vi kommer til at tale om det i Udvalget, tror jeg ogsaa, vi finder en Maade at ordne det paa; for der er vel forskellige Maader at ordne det paa.

Hvad § 1, Punkt b., angaar, at „for Lærere ved tysksprogede Folkeskoler maa kræves Uddannelse paa tyske Læreanstalter“, møder jeg temmelig enstemmig Afvisning, men dog er der en vis Forstaaelse af, at vi i Virkeligheden hellere vil den Vej. Den forhenværende Undervisningsminister, Hr. Appel, har ud fra Forstaaelsen af, at vi vistnok ønsker den Vej, aabnet os den. De maa forstaa, at vi nu prøver paa at faa den Vej som den eneste. Men det vil jeg gerne sige, at det var allerede et Fremskridt for os, om det paa en lovfæstet Maade blev sagt: Vi har disse to Veje at ordne det paa. Saaledes har det ikke været hidtil; det har været et fuldkomment Forvaltningsspørgsmaal, hvorledes man vil lave det. Naar det derimod staar i Loven, ved vi i det mindste, hvad vi har at holde os til, og det er allerede mere, end vi har haft hidtil.

Saa er der denne „kan“-Bestemmelse. Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen mente jo, at man først maatte vide, hvorledes den er blevet praktiseret, om det virkelig var saa vanskeligt at faa den gennemført, og hvor det har vist sig vanskeligt. Det ene Tilfælde er i Broager og Omegn, det andet vover jeg ikke at nævne bestemt, jeg mener, at det er i Holbøl; men det kan jeg skaffe Oplysning om. Det er de Tilfælde, hvor Forholdet er prøvet, og hvor det ikke gik. Jeg har allerede i min første Tale fremhævet, at det ligger for en stor Del allerede i Vanskelighederne ved Forhandling med saa mange Institutioner. Derfor har jeg ønsket, at det kunde ordnes anderledes, og det er en meget nem Maade, naar Børnene har Lov til at besøge den nærmeste tyske Skole i den tilstødende Kommune. Om saa Kommunen eller Staten skal betale, kan man tale om. Jeg har det Indtryk, at ogsaa de Herrer Ordførere nok kunde forstaa, at man ikke saadan uden videre kunde lægge det hele paa Kommunen. Naar man tænker sig, at der kom et Par Børn fra Nabokommunen, og det med-